

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2347/2020
08.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Данијеле Николић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ из Београда, чији је пуномоћник Љиљана Р. Попадић, адвокат из ... и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4327/19 од 27.01.2020. године, у седници одржаној 08.10.2020. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4327/19 од 27.01.2020. године, као о посебној ревизији.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4327/19 од 27.01.2020. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 272/19 од 20.08.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 272/19 од 20.08.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезу да му на име на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за период од августа 2014. године закључно са августом 2015. године, солидарно исплате појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа, па до исплате (висина износа и датум доспећа одређени у изреци). Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје парничне трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4327/19 од 27.01.2020. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући на члана 404. ЗПП, због разматрања правних питања у интересу равноправности грађана и уједначавања судске праксе.

Тужени АД „Железнице Србије“ Београд је поднео одговор на ревизију.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама нижестепених судова и ревизијског суда, Врховни касациони суд је нашао да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14) да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у правом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 78/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог АД „Железнице Србије“ из Београда био запослен по закљученом уговору о раду са анексима до 28. августа 2015. године, када је због статусних промена његов уговор о раду пренет код туженог АД „Инфраструктура железнице Србије“. Тужени АД „Инфраструктура железнице Србије“ је као послодавац преузео Колективни уговор послодавца претходника АД „Железнице Србије“. Одлуком Владе РС од 02.07.2015. године извршене су статусне промене код туженог АД „Железнице Србије“ издвајањем уз оснивање нових акционарских друштава, међу којима је и тужени АД „Инфраструктура железнице Србије“. Привредна друштва настала издвајањем из АД „Железнице Србије“ на основу статусне промене, од АД „Железнице Србије“ преузеле су права, обавезе, опрему, постројења и друга средства за рад, документацију, предмете који су били у функцији обављања делатности, као и запослене који под истим условима настављају радни однос, али и Колективни уговор са припадајућим анексом. Ова друштва стекла су статус правног лица 10.08.2015. године. Након извршених статусних промена, на основу понуде за преузимање уговора о раду, тужилац је закључио анекс уговора о раду са туженим АД „Инфраструктура железнице Србије“. Према закљученом уговору о раду са анексима, тужилац има право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса пословном успеху послодавца и друга примања у складу са законом и колективним уговором. У колективном уговору, који се у спорном периоду примењивао код тужених, није наведена новчана вредност спорних накнада, нити су оне новчано исказане, већ је одређено да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У спорном периоду, тужени у листама са обрачунима зараде тужиоцу нису исказивали новчани износ спорних накнада. Тужилац тужбом у овој правној ствари потражује накнаду за исхрану у току рада и накнаду за регрес за период од августа 2014. године закључно са августом 2015. године, наводећи да му у спорном периоду накнаде трошкова за регрес и исхрану у току рада нису плаћене.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили захтев тужиоца, налазећи да су тужиоцу тражене накнаде за исхрану у току рада и за регрес исплаћене, тако што су јој урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа.

Врховни касациони суд налази да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...75/14), прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а чланом 105. став 3. истог закона прописано је да се под зарадом у смислу става 1. овог члана сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, члана 42. став 3. тачка 4) и 5), члана 118. тачка 1-4), члана 119, члана 120, тачка 1) и члана 158. овог закона. Чланом 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, и то: за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Чланом 121. став 1. Закона о раду

прописано је да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Анексом Колективног уговора туженог АД „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“, број 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора и одређено је да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављен рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора, док је одредбом члана 5. став 1. Анекса, затим чланом 18. став 2. анекса 7. Колективног уговора од 23.06.2014. године, као и чланом 57. став 1. Колективног уговора за ЈП „Железнице Србије“ АД („Службени гласник РС“, бр. 4/15) прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час.

Законом о раду запосленима је дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, а послодавцима је остављена могућност да својим општим актом или уговором утврде висину тих накнада и да их прикажу у обрачунској листи запослених. Тужени током поступка нису доставили суду акт о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се може закључити да исти није ни донет. Осим тога, висина трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора морају бити одређени линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место.

Стога се не може прихватити, као правилан закључак нижестепених судова да су тужиоцу накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора исплаћени кроз цену радног часа, с обзиром да тужени нису могли да се изјасне о њиховој висини, нити су износ накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора исказали у платној листи тужиоца, како је то прописано чланом 105. став 1. у вези са чланом 121. став 1. Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда, није извршена конкретизација овог права из наведене одредбе Колективног уговора, јер се из оваквог утврђења вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова за исхрану и регрес, с обзиром да ове накнаде нису одређене у номиналном износу, нити су у номиналном износу исказане у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. Притом, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихову стручну спрему, радно место и коефицијент за обрачун и исплату плате. То значи да уколико би се прихватило становиште нижестепених судова да је вредност наведених трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, тада висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и не би било правилно.

С обзиром да нижестепени судови, због погрешне примене материјалног права нису ценили правилност обрачуна и висину тражених накнада за трошкове за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, то је чињенично стање остало непотпуно утврђено, због чега је Врховни касациони суд на основу члана 416. став 2. ЗПП укинуо нижестепену пресуду и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, с обзиром да иста зависи од одлуке о главној ствари.

Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић